

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

01.07.2021

М. П. МООН

№ 184

Про затвердження Положення
про заклади фахової
передвищої військової освіти

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві оборони України
"30" серпня 2021 року
за № 1135/36757

Відповідно до частини четвертої статті 9 Закону України "Про фахову передвищу освіту", Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого Указом Президента України від 10 грудня 2008 року № 1153, з метою удосконалення нормативно-правової бази діяльності закладів фахової передвищої освіти Міністерства оборони України **н а к а з у ю:**

1. Затвердити Положення про заклади фахової передвищої військової освіти, що додається.
2. Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України

Андрій ТАРАН

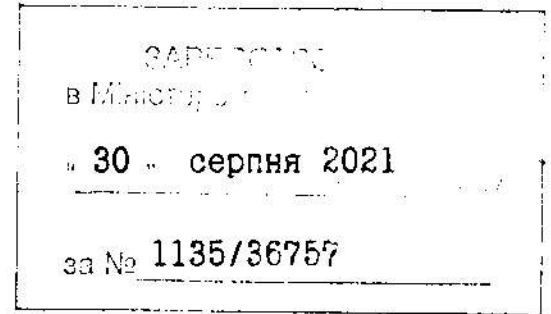
000147 *

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України

01 липня 2021 року

№ 184

ПОЛОЖЕННЯ

про заклади фахової передвищої військової освіти

І. Загальні положення

1. Це Положення визначає повноваження закладів фахової передвищої військової освіти, їх статус і структуру, склад, права та обов'язки учасників освітньої діяльності.

2. Це Положення розроблене на підставі Законів України "Про освіту" та "Про фахову передвищу освіту".

3. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

групова вправа – вид навчального заняття, яке проводиться методом виконання курсантами функціональних обов'язків визначених посадових осіб військових частин та підрозділів;

групове заняття – вид навчального заняття, яке проводиться методом усного викладення матеріалу в поєднанні з методом демонстрації (показу) та подальшого усного (письмового, експрес-контролю) опитування або тестування результатів засвоєння курсантами навчального матеріалу;

заклад фахової передвищої військової освіти (далі – ЗФПВО) – заклад або структурний підрозділ вищого військового навчального закладу державної форми власності, що провадить освітню діяльність, пов’язану із здобуттям фахової передвищої освіти, а також може здійснювати підвищення кваліфікації військових фахівців для подальшої служби на посадах осіб рядового, сержантського (старшинського) складу з метою задоволення потреб Збройних Сил України, проводити прикладні наукові дослідження (у разі одночасної підготовки молодших бакалаврів та наявності посад науково-педагогічних працівників), забезпечувати поєднання теоретичного навчання з практичною військовою підготовкою;

індивідуальна підготовка – система освітніх (навчальних та виховних) заходів підготовки осіб рядового, сержантського (старшинського) складу ЗФПВО щодо підвищення рівня їх загальних (ключових та професійних компетентностей) (теоретичних знань, удосконалення практичних навичок, умінь та професійної майстерності);

консультація – вид навчального заняття (може бути індивідуальною або проводитися для групи курсантів), під час якого курсант отримує від педагогічного працівника відповіді на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування;

лабораторне заняття – вид навчального заняття, яке проводиться методом самостійного виконання курсантами експериментальних (імітаційних) завдань із використанням навчально-лабораторної бази;

лекція – вид навчального заняття, яке проводиться методом усного викладання нового теоретичного матеріалу в поєднанні з методом демонстрації (показу);

навчально-лабораторний комплекс ЗФПВО – комплекс спеціалізованих приміщень, обладнаних зразками озброєння та військової техніки, їх розрізними та навчально-діючими вузлами, агрегатами, блоками, спеціалізованими навчально-діючими стендами для відпрацювання лабораторних, практичних занять із навчальних дисциплін

загальнопрофесійної, військово-професійної підготовки, а також вдосконалення практичних навичок щодо технічного обслуговування і відновлення та експлуатації;

практичне заняття – вид навчального заняття, яке проводиться методом виконання спеціально сформульованих практичних завдань та сприяє формуванню вмінь і навичок практичного застосування теоретичних положень;

семінарське заняття – вид навчального заняття, яке проводиться методом дискусії (обговорення, опитування) попередньо визначеної проблеми (теми, питань);

тактичні (тактико-спеціальні, тактико-стройові) заняття – форма тактичної підготовки курсантів, що проводиться методом вправ у виконанні прийомів та способів індивідуальних (колективних) дій, навчально-бойових нормативів;

тренування – специфічний вид навчальних занять, що проводиться методом повторювання дій, вправ, прийомів, нормативів. За типом тренування поділяються на індивідуальні та групові.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України “Про освіту”, “Про фахову передвищу освіту”.

4. ЗФПВО створюються, реорганізуються та ліквідуються наказом Міністерства оборони України за дорученнями і в межах, установлених Кабінетом Міністрів України.

5. ЗФПВО має Бойовий прапор (якщо ЗФПВО не є структурним підрозділом вищого військового навчального закладу), печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власну символіку.

6. ЗФПВО діє на основі власного статуту, який затверджується наказом Міністерства оборони України.

ЗФПВО як структурний підрозділ вищого військового навчального закладу діє на основі положення, яке затверджується начальником вищого військового навчального закладу.

7. ЗФПВО виконує такі завдання:

військово-професійна підготовка осіб рядового, сержантського (старшинського) складу, яка здійснюється на основі профільної середньої освіти, за освітньо-професійними програмами фахової передвищої освіти;

виконання державного замовлення на підготовку військових фахівців сержантського (старшинського) складу для Збройних Сил України та інших складових сил оборони, а також підготовку військових фахівців іноземних держав відповідно до міжнародних договорів;

підвищення кваліфікації військовослужбовців рядового, сержантського (старшинського) складу та працівників Збройних Сил України.

8. ЗФПВО здійснює підготовку військових фахівців рядового, сержантського (старшинського) складу за освітньо-професійною програмою відповідно до потреб, визначених Генеральним штабом Збройних Сил України.

9. Міністерство оборони України щороку формує пропозиції і розміщує державне замовлення на підготовку військових фахівців з фаховою передвищою освітою в порядку, установленому законодавством.

II. Структура ЗФПВО

1. Організаційна структура та чисельність особового складу ЗФПВО визначаються статутом ЗФПВО та штатним розписом.

2. Структурними підрозділами ЗФПВО є:
підрозділи управління ЗФПВО;

основні підрозділи (відділення, циклові комісії, бібліотека, лабораторії, навчально-лабораторні комплекси, навчально-виробничі майстерні, підрозділи курсантів, підрозділи підвищення кваліфікації);

підрозділи забезпечення освітнього процесу.

3. До складу ЗФПВО може входити філія як його територіально відокремлений структурний підрозділ, який здійснює освітню та методичну діяльність за окремими спеціальностями підготовки.

4. До складу підрозділів управління ЗФПВО входять:

командування: начальник ЗФПВО та його заступники;

відділи, відділення, групи;

служби.

5. Підрозділами курсантів є: навчальний курс (навчальна рота, навчальний взвод), навчальне відділення, навчальна (льотна) група.

У підрозділах організовується і проводиться робота з виконання курсантами освітньо-професійної програми (у льотних підрозділах – льотне навчання) і виховна робота.

6. Підрозділи підвищення кваліфікації створюються для проведення підвищення кваліфікації військовослужбовців рядового, сержантського (старшинського) складу, які проходять військову службу за контрактом, працівників Збройних Сил України перед їхнім призначенням на вищі посади та для підвищення професійного рівня (компетентності).

7. Підрозділи забезпечення освітнього процесу утворюються для забезпечення освітньої діяльності та життєдіяльності особового складу ЗФПВО.

III. Управління ЗФПВО

1. Безпосереднє управління діяльністю ЗФПВО здійснює його начальник, який діє на засадах єдиноначальності і на якого покладаються функції практичної реалізації завдань ЗФПВО. Права та обов'язки начальника визначаються законодавством, а також статутом ЗФПВО (положенням про структурний підрозділ вищого військового навчального закладу).

2. Безпосереднє керівництво освітнім, методичним, науковим, адміністративно-господарським та іншими напрямками діяльності ЗФПВО здійснюють заступники начальника ЗФПВО згідно з розподілом повноважень.

IV. Організація та забезпечення освітньої діяльності

1. Освітня діяльність ЗФПВО спрямована на організацію, забезпечення (навчально-методичне, морально-психологічне, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне (логістичне) забезпечення тощо) та реалізацію освітнього процесу.

2. Перелік документів ЗФПВО, які регламентують організацію та забезпечення освітньої діяльності, визначається законодавством і статутом ЗФПВО (положенням про структурний підрозділ вищого військового навчального закладу).

3. Перелік документів циклової комісії з організації та навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності визначається законодавством і статутом ЗФПВО (положенням про структурний підрозділ вищого військового навчального закладу).

4. Вимоги до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у ЗФПВО визначено

Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року № 365).

5. Бібліотечний фонд ЗФПВО повинен забезпечувати повне, якісне і оперативне бібліотечно-бібліографічне та інформаційне забезпечення підготовки військових фахівців, педагогічних працівників та інших категорій читачів згідно з їхніми інформаційними запитами на основі широкого доступу до книжкових фондів.

6. У бібліотеках ЗФПВО створюється доступ до електронних інформаційних джерел, на яких розміщуються електронні каталоги видань та розгортаються спеціалізовані служби для доступу до електронних навчально-методичних матеріалів циклових комісій за допомогою вебтехнологій.

7. З метою визначення порядку організації та здійснення освітнього процесу з урахуванням особливостей і досвіду організації та провадження освітньої діяльності у ЗФПВО розробляється положення про організацію освітнього процесу.

8. Положення про організацію освітнього процесу ЗФПВО затверджується педагогічною радою ЗФПВО на підставі типового положення про організацію освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, що затверджується Міністерством освіти і науки України. Рішення педагогічної ради вводиться в дію наказом начальника ЗФПВО.

9. Освітньо-професійна програма військових фахівців – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо) на відповідному рівні військової освіти та

освітньо-професійному ступені фахової передвищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня підготовки та освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, спрямованих на досягнення визначених результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації.

Освітньо-професійна програма військових фахівців розробляється робочою групою ЗФПВО та затверджується в порядку, установленому законодавством.

10. Навчальний план підготовки військових фахівців ЗФПВО (далі – навчальний план) розробляється на підставі освітньо-професійної програми і визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення курсантами програмних результатів навчання.

Навчальний план розробляється за освітньо-професійним ступенем фахової передвищої освіти та рівнем військової освіти цикловими комісіями ЗФПВО, які відповідають за підготовку військових фахівців за відповідними спеціальностями, під методичним керівництвом та у взаємодії з навчальним відділом (відділенням, частиною).

Навчальний план візується начальником циклової комісії, погоджується заступником начальника ЗФПВО з навчальної роботи (начальником навчального відділу (відділення)) та затверджується педагогічною радою ЗФПВО.

Під час розроблення навчальних планів підготовки військових фахівців у ЗФПВО необхідно дотримуватися таких основних вимог:

навчальний план розробляється на весь строк (період) навчання курсантів (за навчальними роками та семестрами) та діє до затвердження нових освітньо-професійних програм;

одиноцею вимірювання обсягу навчального навантаження курсанта у

ЗФПВО є кредит ЄКТС;

співвідношення самостійної роботи курсанта та навчальних занять під керівництвом викладача становить не менше ніж 1/3 загального обсягу кредитів ЄКТС, відведених на вивчення конкретної навчальної дисципліни;

обсяг контрольних заходів підсумкового контролю (тривалість екзаменаційних сесій) не повинен перевищувати 15 % навчального часу на навчальний рік.

11. Індивідуальний навчальний план курсанта є робочим документом курсанта, що розробляється та затверджується на основі навчального плану у визначеному ЗФПВО порядку на кожний навчальний рік.

Індивідуальний навчальний план формується з урахуванням особистого вибору курсантом дисциплін у межах, установлених законодавством. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим для виконання курсантом.

ЗФПВО самостійно визначає механізм реалізації права курсанта на вибір освітніх компонентів для вільного вибору.

12. Програма навчального компонента визначає місце навчальної дисципліни в загальній структурі змісту підготовки військових фахівців, мету й головні завдання її вивчення, розкриває механізм реалізації мети та обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для вивчення навчальної дисципліни, перелік компетентностей курсантів, форми атестації курсантів, перелік рекомендованих джерел інформації, інших дидактичних та методичних матеріалів.

Програма навчальної дисципліни розробляється цикловою комісією на кожну навчальну дисципліну, передбачену навчальним планом підготовки військового фахівця, на підставі компетентностей, які визначені у відповідній освітньо-професійній програмі підготовки, обговорюється на засіданні циклової комісії та затверджується начальником циклової комісії.

13. Робоча програма навчальної дисципліни розробляється на підставі

навчального плану підготовки військових фахівців ЗФПВО та програми навчальної дисципліни на весь період викладання навчальної дисципліни та визначає послідовність засвоєння змісту навчання, розподіл його за формами здійснення освітнього процесу (навчальні заняття, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань, контрольні заходи) та видами навчальних занять (лекція, лабораторне, практичне, семінарське, групове заняття, групова вправа, індивідуальне заняття, тактичне (тактико-спеціальне, тактико-стройове) заняття, воєнна гра, консультація), конкретизує інформаційно-методичне і матеріально-технічне (логістичне) забезпечення, заплановані результати навчання, критерії оцінювання рівня її засвоєння, а також форми та засоби поточного і семестрового контролю.

Структурними складовими робочої програми навчальної дисципліни є опис навчальної дисципліни, очікувані результати навчання, структура та зміст навчальної дисципліни, види, теми навчальних занять та питання, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи здійснення контролю, схема нарахування балів, які отримують курсанти під час поточного та підсумкового оцінювання, література (основна, додаткова), інформаційні джерела.

Розподіл навчального часу дисципліни за семестрами та видами занять у робочій програмі навчальної дисципліни здійснюється відповідно до програми навчальної дисципліни.

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється цикловою комісією та затверджується начальником циклової комісії.

Коригування змісту робочої програми навчальної дисципліни здійснюється за потреби щорічно до початку нового навчального року.

Зміни, які вносяться після затвердження робочої програми навчальної дисципліни з метою оперативного впровадження в освітній процес вимог замовників щодо підвищення якості підготовки фахівців, у тому числі щодо посилення практичної складової їх підготовки, упровадження досвіду бойових дій, результатів наукових досліджень, удосконалення змісту навчання та

методики викладання навчальної дисципліни, нових елементів матеріально-технічної бази (далі – МТБ), оновленої навчально-методичної літератури тощо, обговорюються на засіданні циклової комісії та затверджуються начальником циклової комісії.

14. Розклад навчальних занять є одним з основних організаційних документів, що регламентують освітній процес ЗФПВО.

Розклад навчальних занять складається на семестр (курс професійної підготовки) навчальною частиною (відділом, відділенням) ЗФПВО та затверджується начальником ЗФПВО.

У ЗФПВО, де підготовка курсантів передбачає польоти, водіння бойових машин і бойові стрільби та інші заходи практичної підготовки, дозволяється складання розкладу занять на місяць.

Тактичні, тактико-спеціальні заняття, факультативи, тренажі, воєнні ігри проводяться безперервно відповідно до планів їх проведення.

Розклад навчальних занять доводиться до відома педагогічних (науково-педагогічних) працівників та підрозділів курсантів у встановленому порядку.

15. Основними видами навчальних занять у ЗФПВО є: лекція, семінарське, групове, практичне, лабораторне заняття, групова вправа, тренування, індивідуальне заняття, тактичне (тактико-спеціальне, тактико-стройове) заняття, навчальна консультація.

У ЗФПВО можуть встановлюватися інші види навчальних занять.

16. Для підготовки та проведення навчальних занять у циклових комісіях створюється фонд навчально-методичних матеріалів з кожної навчальної дисципліни.

Навчально-методичні матеріали включають: лекційний фонд; фонд методичних розробок для проведення лабораторних, практичних, групових занять, групових вправ; плани проведення семінарів, тренувань, навчань,

факультативів, ігор; завдання (методичні вказівки) для самостійної роботи курсантів з навчальної дисципліни; завдання (методичні вказівки) з розроблення індивідуальних завдань; методичні вказівки для проведення кваліфікаційного іспиту, програми та методичні вказівки для проведення підсумкової атестації курсантів; інші навчально-методичні матеріали.

За наявності підручника, який забезпечує викладання навчальної дисципліни, лекційний фонд (курс лекцій) може не створюватися.

Методична розробка містить методичні вказівки педагогічним працівникам щодо проведення навчального заняття. Вона обговорюється та ухвалюється на засіданні циклової комісії та затверджується її начальником.

17. Навчальні заняття у ЗФПВО проводять особи, які займають посади викладацького складу.

Для проведення навчальних занять викладач розробляє план їх проведення та подає на затвердження начальнику циклової комісії.

Внесення змін до навчально-методичних матеріалів та планів проведення навчальних занять здійснюється за потреби до початку нового навчального року.

18. Лекція повинна мати проблемний характер, стимулювати активну пізнавальну діяльність курсантів, сприяти формуванню в них творчого мислення.

Лекції проводяться начальниками циклових комісій, їх заступниками, викладачами для однієї або декількох навчальних груп курсантів.

Лектор, який вперше розпочинає читання курсу лекцій, залучається до проведення пробних лекцій за участю педагогічних працівників циклової комісії.

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни щодо теми та навчальних питань лекції.

19. Семінарські заняття проводяться з основних і найбільш складних питань (тем, розділів) програми навчальної дисципліни.

Основне завдання семінарських занять – поглибити і закріпити знання, здобуті курсантами на лекції та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, прищепити їм уміння пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, здатність формувати, захищати і аргументувати свої погляди з питань, що розглядаються.

20. Групове заняття проводиться в спеціалізованих класах, лабораторіях, на техніці (озброєнні), тренажерах, із використанням засобів імітації, статичної і динамічної проєкції.

21. Практичні заняття проводяться в навчальних класах, навчальних лабораторіях, лінгафонних кабінетах, обладнаних необхідними засобами навчання, комп'ютерною технікою, у навчальних центрах, на полігонах, на зразках озброєння та військової техніки, у спортивних комплексах та інших об'єктах МТБ ЗФПВО з фізичної підготовки і спорту.

Практичні заняття на зразках озброєння та військової техніки проводяться з метою засвоєння їх будови, оволодіння методами їх застосування, експлуатації, технічного обслуговування, відновлення і збереження, відпрацювання практичних прийомів застосування озброєння, бойової та спеціальної техніки, засобів зв'язку, набуття практичних навичок у вимірюванні параметрів сигналів, струмів та напруг в основних блоках та пристроях озброєння, здійснення пошуку та усунення типових несправностей в електричних схемах та їх елементах.

Під час проведення практичного заняття навчальна група може ділитися на підгрупи, навчання в яких проводиться різними викладачами, які допущені до проведення навчальних занять наказом начальника ЗФПВО.

Під час практичних занять після виконання поставлених завдань курсанти доповідають про результати виконання цих завдань (проведених розрахунків,

аналізу проведених досліджень або виконаних дій (операцій)) та можливі їх наслідки (вплив) на подальші дії або застосування чи стан техніки та озброєння.

22. Лабораторні заняття проводяться в навчальних лабораторіях, спеціалізованих класах (майстернях), на озброєнні та військовій техніці, інших елементах МТБ ЗФПВО.

Під час проведення лабораторного заняття навчальна група може поділятися на підгрупи.

23. Для проведення групових вправ розробляються комплексні навчальні тактичні завдання. У ЗФПВО на весь період навчання розробляється система навчальних завдань, яка охоплює ведення бойових дій на різноманітній місцевості та за різних умов оперативної (бойової) обстановки.

Групові вправи проводяться після вивчення теоретичних положень за темами навчальних дисциплін у класах, на навчальних командних пунктах і на місцевості з використанням топографічних карт у ситуації конкретно створеної оперативної або тактичної обстановки.

Комплексність навчального завдання забезпечується тим, що на загальному стратегічному (оперативному, тактичному) фоні вивчаються питання кількох навчальних дисциплін відповідно до послідовності роботи командира та штабу під час підготовки, планування та ведення бойових дій.

24. Тренування проводяться після вивчення теоретичних положень з метою набуття практичних навичок (умінь).

Тренування проводяться в навчальних (наукових) лабораторіях, спеціалізованих класах (майстернях), на навчальних командних пунктах, озброєнні та військовій техніці, інших елементах МТБ ЗФПВО.

25. Метою тактичних (тактико-спеціальних, тактико-стройових) занять є відпрацювання практичних питань організації бою (бойових дій), управління

підрозділами в бою та їх всебічного забезпечення.

Підготовка тактичного (тактико-спеціального, тактико-стройового) заняття включає: визначення вихідних даних, розроблення плану проведення заняття, підготовку місця (району) проведення заняття та матеріально-технічного (логістичного) забезпечення, підготовку керівника заняття, контроль за ходом підготовки, підготовку курсантів.

26. Воєнні ігри проводяться з найбільш важливих комплексних тем навчальних дисциплін після оволодіння курсантами теоретичними основами відповідних навчальних дисциплін, засвоєння обов'язків посадових осіб та отримання практичних навичок щодо їх виконання: з підготовки та планування бойових дій та їх всебічного забезпечення.

27. Самостійна робота курсантів здійснюється з метою відпрацювання та засвоєння навчального матеріалу, здобуття компетентностей; виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін, воєнно-наукових робіт; підготовки до майбутніх занять та контрольних заходів; формування в курсантів самостійності та ініціативи в пошуку та набутті компетентностей. Вона забезпечується інформаційно-методичними засобами (підручники, посібники) та матеріально-технічними засобами (макети, тренажери, елементи озброєння та військової техніки), передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни. Для самостійної роботи курсанта також рекомендується відповідна наукова та навчальна література.

Навчально-методичні матеріали для самостійної роботи курсантів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю.

Самостійна робота курсанта з вивчення навчального матеріалу з конкретної дисципліни проводиться в навчальних аудиторіях, спеціалізованих класах, бібліотеці, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, лабораторіях ЗФПВО, на об'єктах МТБ ЗФПВО з фізичної підготовки і спорту.

Для забезпечення належних умов самостійної роботи курсантів на зразках

озброєння та військової техніки, у комп'ютерних комплексах, на інших навчальних об'єктах підвищеної небезпеки ця робота може здійснюватися за попередньо складеним цикловою комісією графіком під керівництвом особового складу циклових комісій з наданням необхідної консультації або допомоги та дотриманням заходів безпеки.

Створення умов для плідної самостійної роботи курсантів покладається на начальників циклових комісій ЗФПВО. Безпосередньо її організовують командири підрозділів курсантів.

28. Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни є невід'ємною складовою самостійної роботи курсанта.

Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню курсантом теоретичного матеріалу, закріпленню та узагальненню здобутих компетентностей, формуванню вміння використовувати знання для комплексного вирішення відповідних професійних завдань.

До індивідуальних завдань належать: підготовка рефератів, контрольних, курсових робіт.

На виконання індивідуальних завдань у робочій програмі навчальної дисципліни та розкладі навчальних занять повинен передбачатися час в обсязі, достатньому для їх виконання.

29. Практична підготовка курсантів є необхідним компонентом військово-професійної підготовки. Основними видами практичної підготовки є: первинна військово-професійна підготовка, навчальна, військова, ремонтна, корабельна та інші види практики курсантів, льотне навчання курсантів, військове (флотське) стажування курсантів.

Конкретні види і тривалість практичної підготовки курсантів визначаються навчальними планами ЗФПВО.

30. Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в

освітньому процесі. У ЗФПВО використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, семестровий, підсумковий, атестація.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки курсантів із суміжних навчальних дисциплін, які передують вивченню цієї навчальної дисципліни.

Поточний контроль проводиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником, який проводить навчальне заняття, з метою перевірки готовності курсантів до заняття, забезпечення зворотного зв'язку та управління навчальною мотивацією курсантів.

Самоконтроль призначений для самостійної перевірки курсантами ступеня засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни (теми, заняття).

Семестровий контроль проводиться по закінченні семестру з метою перевірки ступеня засвоєння навчального матеріалу з навчальних дисциплін, які вивчалися протягом семестру відповідно до навчального плану, та робочих програм навчальних дисциплін.

Підсумковий контроль проводиться по закінченні курсу вивчення навчальної дисципліни (групи навчальних дисциплін) з метою перевірки ступеня засвоєння навчального матеріалу та набуття освітніх і професійних компетентностей курсантами відповідно до навчального плану та робочих програм навчальних дисциплін.

Семестровий та підсумковий контроль проводиться складанням заліків та екзаменів.

Заходи семестрового та підсумкового контролю відображаються в розкладі навчальних занять (екзаменаційних сесій).

Підсумкове оцінювання результатів навчання у ЗФПВО складається із суми балів, отриманих за виконання індивідуальних завдань та контрольних заходів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та національною шкалою і становить: 90–100 балів, за національною шкалою – “відмінно”; 80 – 89 балів – “дуже добре”;

65 – 79 балів – “добре”; 55 – 64 балів – “задовільно”; 50 – 54 балів – “достатньо”; 35 – 49 балів – “незадовільно” з можливістю повторного складання; 1 – 34 бали – “неприйнятно” з обов’язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.

Організація, порядок та особливості проведення атестації випускників ЗФПВО визначаються відповідно до вимог законодавства.

31. Методична діяльність у ЗФПВО є складовою частиною освітнього процесу.

Основними завданнями методичної діяльності є:

забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері фахової передвищої освіти, належної якості освіти та освітньої діяльності;

підвищення методичної майстерності керівного складу, педагогічних (науково-педагогічних) працівників, командирів підрозділів курсантів ЗФПВО;

удосконалення методики, форм та технологій проведення всіх видів навчальних занять тощо.

32. Організація методичної діяльності у ЗФПВО покладається на навчальний відділ (частину, відділення, навчально-методичний кабінет), який відповідає за організацію освітньої діяльності та її науково-методичне забезпечення. Заходи методичної діяльності вносяться до плану основних заходів на місяць.

33. Основними формами методичної діяльності у ЗФПВО є:

навчально-методичні (методичні) збори (до 5 діб), наради, науково-методичні конференції та семінари;

засідання педагогічних (методичних) рад ЗФПВО та їх структурних підрозділів;

засідання циклових комісій;

інструкторсько-методичні, показові, відкриті та пробні заняття;

розроблення і вдосконалення навчально-методичних матеріалів, вдосконалення матеріально-технічного (логістичного) забезпечення освітнього процесу;

проведення педагогічних (методичних) експериментів і втілення їх результатів в освітній процес, вивчення та реалізація в освітньому процесі вимог нормативно-правових актів, передового педагогічного досвіду та досвіду бойової підготовки військ (сил);

розроблення пропозицій щодо вдосконалення освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців, вимог до системи забезпечення якості фахової передвищої освіти (за їх наявності), навчальних планів, програм (робочих програм) навчальних дисциплін;

розроблення науково обгрунтованих рекомендацій щодо планування роботи педагогічних (науково-педагогічних) працівників та курсантів;

взаємні та контрольні відвідування навчальних занять.

34. Циклова комісія провадить освітню, методичну діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією), групою спеціальностей однієї або споріднених галузей, може проводити дослідницьку діяльність за певною дисципліною (групою дисциплін). Повноваження циклової комісії ЗФПВО визначаються Законом України “Про фахову передвищу освіту” та статутом ЗФПВО.

35. Контрольні відвідування навчальних занять проводяться керівним складом ЗФПВО, начальниками циклових комісій (їхніми заступниками) та найбільш досвідченими педагогічними працівниками.

Під час контрольних відвідувань навчальних занять перевіряється їх відповідність розкладу занять, робочим програмам навчальних дисциплін, дотримання встановлених методик проведення навчальних занять відповідно до видів навчальних занять, ступінь досягнення мети заняття, забезпеченість навчальних занять відповідно до робочої програми навчальної дисципліни, стан використання об’єктів МТБ ЗФПВО.

Результати контролю навчальних занять обговорюються на методичних нарадах, науково-методичних конференціях (семінарах), засіданнях циклових комісій. За їх підсумками визначаються шляхи підвищення методичної майстерності педагогічних (науково-педагогічних) працівників та методики проведення навчальних занять.

36. З метою узагальнення і розповсюдження передового досвіду навчання курсантів, організації проведення педагогічних (методичних) експериментів і втілення їх результатів в освітній процес, створення умов для підвищення педагогічної майстерності педагогічних (науково-педагогічних) працівників у ЗФПВО створюються навчально-методичні кабінети.

Роботу навчально-методичних кабінетів організовує заступник начальника ЗФПВО з навчальної роботи або начальник навчального відділу (частини, відділення).

Навчально-методичний кабінет забезпечує також накопичення науково-методичних матеріалів, проведення методичних нарад, ведення бібліографії, організовує виставки педагогічної і науково-методичної літератури тощо.

V. Учасники освітнього процесу

1. До учасників освітнього процесу належать: особовий склад командування (керівного складу), підрозділів управління, основних підрозділів (крім здобувачів освіти), підрозділів забезпечення, а також педагогічні та науково-педагогічні працівники, особовий склад ЗФПВО (постійний склад), курсанти та слухачі, які навчаються у ЗФПВО (змінний склад).

2. Комплектування посад особового складу ЗФПВО здійснюється в установленому законодавством порядку.

3. Залучення осіб постійного складу та курсантів ЗФПВО під час освітнього процесу до виконання робіт чи до участі в заходах, не пов'язаних з реалізацією освітньо-професійної програми, забороняється, крім випадків, передбачених рішенням Кабінету Міністрів України.

4. Педагогічні (науково-педагогічні) працівники ЗФПВО з числа військовослужбовців та працівників Збройних Сил України під час проведення занять з курсантами є їхніми прямими начальниками.

5. Права та обов'язки педагогічних (науково-педагогічних) працівників ЗФПВО визначаються законодавством, колективним договором, трудовим договором та/або статутом ЗФПВО.

6. Відволікання педагогічних (науково-педагогічних) працівників від виконання професійних обов'язків не допускається, за винятком випадків, передбачених законодавством.

7. Командири підрозділів курсантів – начальники курсів, курсові офіцери, командири навчальних рот, взводів є прямими начальниками курсантів. Вони забезпечують успішне виконання курсантами відповідної освітньо-професійної програми, виховання курсантів, знання й точне виконання ними вимог статутів Збройних Сил України, розпорядку дня, підтримання внутрішнього порядку в підрозділах, збереження та стан озброєння, військової техніки, військового майна, яке належить ЗФПВО.

Посади командирів підрозділів курсантів обіймають особи офіцерського складу з вищою освітою, які мають досвід військової служби у військах (силах) не менше ніж два роки.

8. Права та обов'язки командирів підрозділів курсантів ЗФПВО визначаються законодавством та/або статутом ЗФПВО.

9. Функціональні обов'язки (посадові інструкції) осіб постійного складу ЗФПВО розробляються і затверджуються в установленому законодавством порядку.

10. Порядок проходження військової служби (навчання) за контрактом курсантами ЗФПВО визначається в установленому законодавством порядку.

11. Права і обов'язки курсантів визначаються законодавством та статутом ЗФПВО.

VI. Підготовка та підвищення кваліфікації керівного складу та педагогічних (науково-педагогічних) працівників

1. Підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників ЗФПВО здійснюється відповідно до Закону України "Про освіту".

2. Управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників покладено на заступника начальника ЗФПВО з навчальної роботи, організація та контроль – на навчальний відділ (частину, відділення) або підрозділ ЗФПВО, який відповідає за організацію освітньої діяльності та її методичне забезпечення. Він розробляє план підвищення кваліфікації керівного складу, педагогічних працівників ЗФПВО на навчальний рік на підставі пропозицій структурних підрозділів ЗФПВО. У циклових комісіях діяльність з підвищення кваліфікації планує й організовує начальник циклової комісії.

3. Організація планування, проведення та контроль індивідуальної підготовки осіб рядового, сержантського (старшинського) складу ЗФПВО здійснюються під керівництвом заступника начальника ЗФПВО.

VII. Міжнародне співробітництво

1. ЗФПВО має право здійснювати міжнародне співробітництво за напрямками:

участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного обміну курсантами, педагогічними та науково-педагогічними працівниками;

організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів;

участь у міжнародних освітніх програмах;

спільна видавнича діяльність;

надання послуг, пов'язаних із здобуттям іноземцями фахової передвищої військової освіти в Україні;

створення спільних освітніх програм з іноземними військовими закладами освіти;

відрядження за кордон педагогічних (науково-педагогічних) працівників для педагогічної, науково-педагогічної роботи відповідно до міжнародних договорів України, а також договорів між ЗФПВО та іноземними партнерами;

залучення педагогічних (науково-педагогічних) працівників іноземних військових закладів освіти для участі в педагогічній, науково-педагогічній роботі у ЗФПВО України;

направлення курсантів та слухачів на навчання до іноземних військових закладів освіти;

сприяння академічній мобільності педагогічних (науково-педагогічних) працівників та осіб, які здобувають фахову передвищу військову освіту;

іншими напрями і формами, не забороненими законом.

2. Підготовка військових фахівців для збройних сил іноземних держав здійснюється відповідно до міжнародних договорів в установленому законодавством порядку.

VIII. Фінансово-економічні відносини в діяльності ЗФПВО

1. ЗФПВО свою фінансово-господарську діяльність здійснює відповідно до законодавства.

2. До майна ЗФПВО належать будівлі, споруди, земельні ділянки, майнові комплекси, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші активи, які відповідно до законодавства та з урахуванням організаційно-правової форми власності ЗФПВО з метою забезпечення їх статутної діяльності закріплюються на основі права господарського відання.

Майно, закріплене за ЗФПВО на праві господарського відання, не може бути предметом застави, а також не підлягає вилученню або передачі у власність юридичним і фізичним особам без згоди Міністерства оборони України, наглядової ради та вищого колегіального органу громадського самоврядування ЗФПВО, крім випадків, передбачених законодавством.

ЗФПВО має право провадити фінансово-господарську діяльність в Україні.

ЗФПВО має право здійснювати поточний ремонт, а також за погодженням із Міністерством оборони України будівництво та капітальний ремонт основних фондів.

3. Фінансування ЗФПВО здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки військових фахівців та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості в ухваленні рішень.

Залучені кошти спрямовуються на провадження статутної діяльності ЗФПВО у порядку та на умовах, визначених законодавством та статутом ЗФПВО.

До фінансового плану (кошторису) ЗФПВО обов'язково включаються витрати, пов'язані з розвитком навчальної матеріально-технічної бази, із забезпеченням ліцензованими програмними продуктами для провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, а також із проходженням навчальної, виробничої, ремонтної, корабельної та інших видів практики, військового (флотського) стажування курсантами ЗФПВО.

4. ЗФПВО може надавати фізичним та юридичним особам платні послуги згідно з Переліком платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної та комунальної форми власності, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 796.

ІХ. Державний нагляд (контроль) діяльності ЗФПВО

1. Державний нагляд (контроль) діяльності ЗФПВО здійснюється Національним агентством із забезпечення якості освіти з метою реалізації єдиної державної політики у сфері фахової передвищої освіти та спрямований на виявлення та запобігання порушенням ЗФПВО вимог законодавства, забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності у формі позапланових заходів державного нагляду (контролю).

2. За рішенням Міністра оборони України, Головнокомандувача Збройних Сил України проводиться моніторинг якості освітньої діяльності та якості освіти з питань, пов'язаних з виконанням навчальних планів і програм навчальних дисциплін, експлуатацією озброєння і військової техніки, дотриманням правил безпеки, матеріально-технічним забезпеченням, морально-психологічним станом особового складу, військовою дисципліною, індивідуальною підготовкою осіб рядового, сержантського (старшинського) складу ЗФПВО, організації внутрішнього порядку та служби військ.

Тимчасово виконуючий обов'язки директора
Департаменту військової освіти і науки
Міністерства оборони України
полковник

Максим КАС'ЯНЕНКО